Bidrag till kännedomen om svenska Coleoptera.

Av

STIG LUNDBERG.

Phymatodes alni L. Under ett besök vid Strömserum i sydöstra Småland 1956 undersökte jag bl. a. den 4 juli en ekgren, vilken låg mot en stengärdesgård, starkt solexponerad i utkanten av ett yngre ekbestånd med inslag av äldre grova ekar. Grenen — avfall efter en röjning — var starkt insektangripen. Ett närmare studium gav som resultat larver av *Chrysobothris affinis* F. (i rotändan), döda imagines av *Agrilus angustulus* Ill. (i de mellersta delarna) samt längst ut mot grenspetsarna (ned till en diameter av 1/2 cm) ett flertal flyghål och puppkammare av en liten cerambycid. Några imagofragment avslöjade, att det var fråga om *Phymatodes alni* L.

Gångarna började mellan barken och veden, men redan efter någon cm skar de in i veden, där de slingrade sig fram och var fyllda med tätt packat gnagmjöl. De slutade med en utvidgning, där förpuppningen skett. Grenen var starkt uttorkad och möjligen är detta förklaringen till att larvernas utveckling skett inuti veden. Några larver, möjligen av *Phymatodes alni* iakttogs, men larver, som påträffades vid en närmare undersökning (utförd av Thure Palm) av en hemtagen del av grenen, var väl stora för att vara *Phymatodes alni* utan tillhörde troligen *Anaglyptus mysticus* L. Försök att hitta *Phymatodes alni* i närheten i liknande ekris lyckades ej.

Enligt Reitter utvecklas *Phymatodes alni* i klibbal och ej sällan i små ekar. Mig veterligt har dock arten i Sverige tidigare varken kläckts ur eller påträffats i ved av ek eller klibbal utan endast infångats i det fria, krypande bl. a. på virke av främst ek.

Chlorophorus Herbsti Brahm: På jakt efter *Bostrychus capucinus* L. undersökte jag den 3 juli 1956 ett flertal gamla ekstängsel, bl. a. mellan Hornsö och Strömserum. Stolparna till ett delvis raserat stängsel var i framför allt nedre delen starkt angripna av en skalbagge, och först trodde jag det var fråga om gamla angrepp av *Clytus arietis L.*, men plötsligt frilades genom ett yxhugg en puppkammare med en nykläckt *Chlorophorus Herbsti*. Denna art är i Sverige tidigare känd som en utpräglad lindart, bunden till ganska färska grenar (se T. E. Leiler, Ent. Tidskr. 1954, sid. 163).

Jag kunde ur de fåtal stolpar, som undersöktes, plocka fram ett tiotal imagines; några exemplar höll på att äta sig ut, andra åter hade

Fig. 1. Ekstolpe angripen av *Chlorophorus Herbsti* Brahm. Hornsö-Strömserum, Småland, 3.7. 1956. — Foto: förf.

redan lämnat stolparna. Ett flertal fragment av fjolårsexemplar, som ej lyckats äta sig ut genom veden, påträffades, däremot inga larver. Stolparna var helt barkfria och ytveden var mycket hård, medan inre delen av splinten delvis luckrats upp av larvgångar i förening med röta. Gamla angrepp av *Clytus arietis* iakttogs, vilket tyder på att barkstrimlor funnits kvar, då staketet sattes upp. Gångarna, som började nedtill på stolparna och slingrade sig uppåt, var fyllda med tätt packat gnagmjöl och mynnade mot ytan, skilda från denna av en tunn vägg. Utvidgningen jämte gången mot ytan var upp till ca 5 cm lång. Flyghålen var framför allt koncentrerade till sydsidan av stolparna och förekom upp till drygt 1 m höjd. Tyvärr medgav ej tiden undersökning av liknande stängsel i trakten, men troligen är utvecklingen i ekstolpar mycket sällsynt.

Acanthoderes clavipes Schrk: Vid undersökningen den 1 juli 1956 av en sälgbuske (*Salix caprea*) stående intill landsvägen på en gammal åker ca 1 mil norr om Tranås, Småland, påträffades bl. a. ett kopulerande par av *Acanthoderes clavipes* på en av stammarna. Jag började undersöka omgivningen på jakt efter lämplig utvecklingsved och kunde snart konstatera kraftiga angrepp i en hög med grenar och

stamdelar från ett gammalt nedsågat äppelträd (*Malus silvestris*). Gångarna, som slingrade sig mellan ytbarken och veden, slutade med att larven ätit sig in i veden, där en platt förpuppningskammare inretts. Flertalet imagines hade redan lämnat veden och flyghålen var karakteristiskt ovala. Arten är känd för att normalt utvecklas i asp och björk, men tydligen försmås ej heller andra lövträd.

Oberea oculata L. och *Xylotrechus pantherinus* Saven.: I ovannämnda sälg iakttogs angrepp av *Aromia moschata* L., *Saperda similis* Laich, men dessutom höggs en nykläckt *Xylotrechus pantherinus* fram, varigenom således samtliga tre *Xylotrechus* arterna påträffats i Småland. I de finare grenarna påträffades några larver av *Oberea oculata*, vilket torde vara första fyndet av denna art i *Salix caprea*. Normalt lär utvecklingen ske i *Salix pentandra*. Larverna var av två storlekar, och då de största ej förpuppade sig under 1956, verkar det som om utvecklingen kan vara 3-årig. Gångarna, som började i grenvinklar, slingrade sig utåt grenspetsarna, delvis följande märgen, och var för de 2-åriga larverna upp till 3–4 dm långa, fyllda med löst packat gnagmjöl.

Choragus Horni Wolfrum: I samband med undersökningen av sälgen iakttogs under barken på en torr gren små hål, vilka gick ca 5 mm djupt in i den lösa veden. I varje gång fanns ett exemplar av, som det senare visade sig, *Choragus Horni*. Ett närmare studium av barken visade, att mitt för varje hål satt ett exemplar av sälgdynsvampen (*Diatrype bullata*). Levnadssättet var således likartat det hos *Platyrrhinus resinosus* Scop., vilken ju dock föredrar skiktdynsvampen (*Hypoxylon concentricum*). Några larver påträffades ej, utan troligen hade arten nyligen kläckts och var på väg ut. Inga utgångshål genom barken kunde upptäckas. Någon hoppförmåga iakttogs ej hos de 5 exemplar, som petades fram.

För hjälp med litteraturuppgifter och kontrollbestämningar vill jag här framföra ett varmt tack till jägmästaren, fil. dr Thure Palm och läroverksadjunkten Einar Klefbeck.